

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Надслучанський інститут
Кафедра лісівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. директора

_____ І. В. Фізик

“ ___ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Соціальне лісівництво
"Social forestry"

Спеціальність
Specialty

205 «Лісове господарство»
205 «Forestry household»

Галузь знань
Branch of knowledge

20 «Аграрні науки та продовольство»
20 «Agrarian and Food Studies»

Березне – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальне лісівництво» для студентів які навчаються, за спеціальністю 205 Лісове господарство, Березне: НСІ НУВГП, 2020. - 16 с.

Розробники: Фізик Ігор Васильович, кандидат сільськогосподарських наук.
Лисюк Орест Русланович, викладач.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри лісівництва.

Протокол від «__» _____ 2020 року № __

Завідувач кафедри лісівництва _____ (П.С. Белюшко)

Схвалено науково-методичною радою з якості за спеціальністю 205 Лісове господарство

Протокол від “__” _____ 2020 року № __

Голова науково-методичної ради з якості _____ (І.В. Фізик)

© Фізик І. В., 2020 рік
© Лисюк О.Р., 2020 рік
©НСІ НУВГП, 2020 рік

ВСТУП

Соціальне лісівництво – наука, що вивчає особливості взаємодії соціальних суб'єктів (людей, спільнот, організацій та соціальних інститутів), котрі займаються охороною, відтворенням та використанням лісових і мисливських ресурсів, з тими соціальними суб'єктами, інтереси яких пов'язані з цією діяльністю. Міждисциплінарний статус курсу. Зв'язок соціального лісівництва з наукою про біосферу, іншими дисциплінами. Сутність теорії коєволюції суспільства і природи та нової екологічної парадигми як методологічної основи і теоретичного фундаменту соціального лісівництва. Соціальна та економічна складові доктрини сталого розвитку. Соціальні процеси і явища, що властиві лісовому і мисливському господарству як соціальній системі та соціальному інституту.

Анотація

Сьогодні як ніколи питання управління лісами, заготівлі та обробки деревини є предметом обговорення громадськості не тільки в нашій країні, але і у всьому світі. Згідно з проведеним дослідженням, лише мала частина українців знайома з різними аспектами сталого ведення лісового господарства. Більшість вважає, що площа щорічно створених лісів недостатня, рубки в Україні надмірні, а майже половина деревини заготовлюється нелегально. Таким чином ситуація в Україні подібна до ситуації в багатьох інших країнах, де небагато людей розуміють значення лісу і питань ведення лісового господарства, не знають значущість економічного потенціалу лісового сектора і сприймають його відособленим.

Abstract

Today, as never before, the issues of forest management, logging and wood processing are the subject of public discussion not only in our country, but all over the world. According to the survey, only a small proportion of Ukrainians are familiar with various aspects of sustainable forestry. Most believe that the area of forests created annually is insufficient, logging in Ukraine is excessive, and almost half of the timber is harvested illegally. Thus, the situation in Ukraine is similar to the situation in many other countries, where few people understand the importance of forests and forest management issues, do not know the importance of the economic potential of the forest sector and perceive it as isolated.

1. Опис навчальної дисципліни «Соціальне лісівництво»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS -3	Галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 205 Лісове господарство	<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів – 2		4	4
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i>	
		7-ий;	7-ий;
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: Бакалавр	18 год	4 год.
		<i>Практичні</i>	
		18 год	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год	82 год
		Форма контролю:	
Залік	Залік		

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 32,4 % до 67,6 %;

для заочної форми навчання – 7,2 % до 92,8 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Соціальне лісівництво» є вивчення соціальних процесів і явищ властивих лісовому і мисливському господарствам, як соціальній системі і формування компетентності випускника в соціальних

аспектах функціонування цих господарств, розумінні й управлінні системи «ліс – соціум», забезпеченні позитивного ставлення населення до лісових екосистем.

Завданнями дисципліни є оволодіння студентами теоретичних положень та практичних навичок з:

- сучасне значення лісів для довкілля та людської спільноти, світові тенденції розвитку;
- основні положення лісового законодавства та офіційні нормативні документи, що регламентують порядок ведення лісового господарства;
- види лісових користувань;
- засади багатофункціонального ведення лісового господарства та наближеного до природи лісівництва;
- розробки заходів з покращення якості ведення лісового господарства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- структуру лісової галузі України;
- світові тенденції розвитку та прогресивний досвід лісівників лісового господарства;
- історію та перспективи розвитку лісового господарства в Україні;
- засади організації та розвитку лісового господарства;
- основи управління лісовим господарством;
- законодавчі та інші нормативно-правові акти які використовуються в лісовому господарстві;
- передовий вітчизняний і закордонний досвід щодо ведення лісового господарства;
- методи охорони й раціонального використання продуктів лісового господарства, боротьби з порушниками;

Студент повинен вміти:

- розрізняти засади соціального лісівництва у контексті сталого соціально-економічного розвитку;
- виявляти вплив соціально-економічних змін на ставлення людей до лісів, лісового і мисливського господарства;
- виявляти соціальні процеси і явища;
- виділяти соціальні аспекти функціонування лісового і мисливського господарства;
- розумінні й управлінні системи «ліс-соціум»;
- вирішувати практичні питання організації лісового господарства;

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Соціальне лісівництво»

Модуль 1. Соціальне лісівництво як наука.

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Вступна лекція. Предмет і завдання дисципліни, основні терміни і поняття. Зміни, що відбуваються у суспільстві. Розвиток лісівництва. Загальний огляд соціального лісівництва. Поняття про соціальне лісівництво. Мета та завдання соціального лісівництва.

Тема 2. ІНФОРМАЦІЙНІ СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ УСТАНОВ І ПІДПРИЄМСТВ СИСТЕМИ ДЕРЖКОМЛІСГОСПУ.

Основні завдання інформаційних підрозділів установ і підприємств системи Держкомлісгоспу у сфері комунікації та роботи з громадськістю. Функцій інформаційних структурних підрозділів. Принципи діяльності інформаційно структурних підрозділів. Обов'язки прес-центрів. Законодавча база у сфері комунікації та зв'язків з громадкістю

Тема 3. ЗАГАЛЬНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Загальні цілі та направлення роботи з громадськістю. Загальні принципи роботи. Загальні форми та методи роботи з громадськістю.

Тема 4-5. ЗАГАЛЬНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Інформації. Типи та аспекти комунікації зі ЗМІ. Типи журналістів. Прямі контакти зі ЗМІ. Розповсюдження інформації для преси. Використання Інтернет як засобу комунікації. База даних засобів масової інформації та журналістів.

Модуль 2. Ведення соціального лісівництва.

Тема 6. ЯК ВІДПОВІДАТИ НА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗАПИТ

Загальні засади інформування. До яких документів доступ обмежений . Терміни виконання інформаційних запитів. Надання можливості для ознайомлення з офіційними документами. Надання будь-якого офіційного

документа. Надання письмової або усної інформації про діяльність органів законодавчої, виконавчої або судової влади, їх посадових осіб з окремих питань.

Тема 7. УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ КРИЗИ

Управління кризою. Типові помилки в умовах кризи. Робота організації.

Тема 8-9. Лісове господарство України.

Загальна характеристика лісів України. Власність на ліси. Державне агентство лісових ресурсів України. Пріоритетні напрямки діяльності. Ведення лісового господарства на засадах збалансованого розвитку. Лісовпорядкування, моніторинг і сертифікація лісів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль №1. Соціальне лісівництво як наука.												
Тема 1. Загальні поняття про дисципліну	10	2	2			6	10	2	0			8
Тема 2. Інформаційні структурні підрозділи установ і підприємств системи держкомлісгоспу	10	2	4			4	14	0	4			10
Тема 3. Загальні форми та методи роботи з громадськістю	10	2				8	14	2	0			12
Тема 4-5. Загальні форми та методи роботи із засобами масової інформації	20	4	4			12	20	0	0			20
Разом за змістовим модулем №1	50	10	10			30	58	4	4			50
Змістовий модуль №2. Ведення соціального лісівництва.												
Тема 6. Як відповідати на інформаційний запит	10	2	0			8	6	0	0			6
Тема 7. Управління в умовах кризи	10	2	4			2	10	0	0			10
Тема 8-9. Лісове господарство України	20	4	4			12	16	0	0			16
Разом за змістовим модулем №2	40	8	8			22	32	0	0			32
Усього годин	90	18	18			54	90	4	4			82

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.	Заочна ф.
1	Роль лісового господарства в суспільстві.	2	-
2	Кадрова структура Державного агенства лісових ресурсів України.	4	4
3	Загальні форми та методи роботи з громадкістю.	4	-
4	План лісового господарства.	4	-
5	Комунікаційний процес в лісовому господарстві.	4	-
Всього		18	4

6. Самостійна робота

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

Змістовий модуль 1.

1. Історія і розвиток мисливства.
2. Національні традиції мисливства.
3. Новітні технології ведення мисливського господарства.
4. Мисливська етика та ритуали.
5. Кормові і захисні властивості мисливських угідь.
6. Класифікація і оцінка якості мисливських угідь.
7. Мисливські ресурси України і світу.
8. Біологічні, екологічні та етологічні особливості ратичних тварин.
9. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Зайцеподібні.
10. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Гризуни.
11. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Хижі.
12. Шляхи і методи охорони мисливських тварин.
13. Організаційні основи обліку мисливських тварин.
14. Показники оптимальної чисельності та щільності мисливських тварин, їх розрахунок.
15. Предмет і завдання біотехнії.
16. Методи покращення захисних властивостей лісових та інших угідь

17. Ремізи та кормові поля.
18. Кормова база мисливського господарства та її регулювання.
19. Основні групи та склад кормів.
20. Заготівля та зберігання кормів.
21. Підгодівля мисливських тварин.
22. Типи біотехнічних споруд і їх розташування в угіддях.

Змістовий модуль 2.

1. Вікова та статева структура популяцій мисливських тварин.
2. Основи сталого управління популяціями мисливських тварин.
3. Оптимальна вікова та статева структура популяції ратичних тварин.
4. Обмеження діяльності хижаків.
5. Ветеринарно-профілактичні заходи у мисливських угіддях.
6. Методи упорядкування мисливських угідь.
7. Розрахунок середнього класу бонітету мисливського угіддя.
8. Визначення запасів природних кормів.
9. Проект біотехнічних заходів.
10. Визначення пропускної спроможності мисливського господарства.
11. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь.
12. Рушниці з відкидними стволами, їх класифікація та будова.
13. Рушниці з невідкидними стволами, їх класифікація та будова.
14. Мисливські боєприпаси.
15. Приладдя до мисливської зброї.
16. Зберігання та догляд за рушницею.
17. Екіпіровка та спорядження мисливця.
18. Основні породи мисливських собак. Класифікація, характеристики.
19. Організація індивідуального полювання.
20. Організація групового полювання.
21. Нагінне полювання.
22. Види та способи полювання, дозволені в Україні.
23. Техніка безпеки на полюванні.
24. Техніка єгерської безпеки.
25. Організація вольєрних господарств, дичинорозплідних ферм.
26. Нормативно-правові основи ведення мисливського господарства.
27. Нормативно-правова база охорони мисливських тварин.
28. Патрулювання мисливських угідь, боротьба з браконьєрством.
29. Заборонені способи і засоби добування диких тварин.
30. Порядок надання мисливських угідь у користування.
31. Право на полювання, правила і термін полювання.

32. Браконьєрство, його соціальна природа та попередження.

7. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний – студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури.

2. Репродуктивний метод – діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписаннями, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю. Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом. Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Дослідницький метод – студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

8. Методи контролю

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позанавчальний час, на консультаціях, заліках і іспитах.

I. Контроль на лекції може проводитись як вибіркове усне опитування студентів або з застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом, особливо за розділами курсу, які необхідні для зрозуміння теми лекції, що читається, або ж для встановлення ступеня засвоєння матеріалу прочитаної лекції (проводиться за звичай у кінці першої або на початку другої години лекції).

Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з наступним роз'ясненням їх. Контроль на лекції не має віднімати багато часу.

За витратами часу на контроль усне опитування поступається контролю, програмованому за карточками.

II. Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

1. Письмова (до 45 хв.) контрольна робота.
2. Колоквіум по самостійних розділах теоретичного курсу (темах або модулях).

III. Испити. Испити є підсумковим етапом вивчення усієї дисципліни або її частини і мають за мету перевірку знань студентів по теорії і виявлення навичок застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань, а також навиків самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4-5	T6	T7	T8-9	40	100
7	7	7	12	7	8	12		

Шкала оцінювання

<i>Сума балів за всі форми навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка за національною шкалою для екзамену</i>
90 – 100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни “Соціальне лісівництво” включає:

- опорний конспект лекцій на паперовому носії;
- опорний конспект лекцій на електронному носії;
- друковані роздаткові матеріали;
- завдання та методичні вказівки до виконання практичних робіт.

11. Рекомендована література

Основна

1. Войтович Р.В. Механізм реалізації зв'язків з громадськістю в державному управлінні. Навчальний посібник, - К: НАДУ, 2007, - 72с.
2. Таллерт Л., Репортінг Г., Полякова Л. Методичний посібник по роботі з громадськістю у лісовому господарстві. – К: ДКЛГ, 2007. – 177с.
3. Вишняк А., Волошина Н., Дербаль Ю. та ін. Взаємопов'язане планування розвитку громад та лісового господарства. Практичний посібник. – Івано-Франківськ: «Фоліант», 2011. – 64с.

Допоміжна

1. Знаки натурні лісовпорядні і лісогосподарські. Загальні вимоги: ДСТУ 3534-97. – К., 1997. – 50 с.
2. Лісовпорядкування. Методичні вказівки до курсового проектування для студентів лісогосподарського факультету / О.А. Гірс, Л.М. Матушевич, О.В. Морозюк, Р.В. Сендзюк. – К., 2013. – 49 с.
3. Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии / [Под ред. Швиденко А.З., Строчинского А.А., Савича Ю.Н., Кашпора С.Н.]. – К. : Урожай, 1987. – 560 с.
4. Бондаренко В.Д. Біотехнія: навч. посібник. – Львів: ІЗМН.- 1998. – 206 с.
5. Бондаренко В.Д. та ін. Мисливствознавство. – К.: РНМКВО.–1993.–197 с.
6. Бондаренко В.Д. та ін. Облік диких тварин / Практичні рекомендації // Львів. – 1089. – 65 с.
7. Данилов Д.Н. и др. Основы охотустройства / Под ред. Д.Н. Данилова // М.: Лесн. пром-сть. – 1966. – 332 с.
8. Злобин Б.Д. Подкормка диких животных. – М., - 1985. – 144 с.

9. Кузякин В.А. Охотничья таксация. – М. – Лесн. пром-сть. – 1979. – 198 с.
10. Лісовий кодекс України. – К., 2006. – 56 с.
10. Основы охотустройства Украинской ССР. Инструктивно-методические указания по проведению внутривхозяйственного охотустройства. Ирпень. – 1985. – 249 с.

Доцент кафедри лісівництва
Викладач кафедри лісівництва

І.В. Фізик
О.Р. Лисюк

